

Mgr inż. arch. BOGUSŁAW MOSZUMAŃSKI

REJONY REKREACYJNE GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO I ICH KSZTAŁTOWANIE W KRAJOBRAZIE

Znaczne zagęszczenie na niedużym obszarze GOP (około 180 km²) inwestycji i urządzeń przemysłowych i miejskich powoduje konieczność zabezpieczenia dla mieszkańców okręgu odpowiednich terenów zielonych rekreacyjnych i wypoczynkowych.

Opierając się na prowadzonych studiach i badaniach na terenie województwa katowickiego, można ustalić następujące rejony, które bezpośrednio łączą się z ośrodkami GOP i stanowią jego bazę wypoczynkową:

1. Rejon kłobucki,
2. Lesiste obszary dorzecza Górnej Liswarty, Mała Panew, Skłobrody,
3. Pas wzniesień wapiennych,
4. Jura Krakowsko-Częstochowska,
5. Rybnicki Okręg Węglowy (ROW),
6. Rejon lasów pszczyńskich i dolina rzeki Wisły,
7. Rejon Pogórza Karpackiego,
8. Rejon Beskidu Śląskiego,
9. Rejon doliny Odry,
10. Niemodlińskie obszary leśne,
11. Rejon przedgórze Sudeckiego,
12. Rejon kopy Biskupskiej (Góry Opawskie).

Wymienione ośrodki rekreacyjne wymagają odpowiednich inwestycji i usunięcia zaniedbań dewastacji. Energiczna ingerencja organów gospodarczych i politycznych zdążyła obecnie do poprawienia krytycznego stanu, jaki powstał w wyniku gospodarki rabunkowej w okresie żywiłowego uprzemysłowienia Górnego Śląska.

Doraźne uchwycenie problemu uwidacznia się z jednej strony w hamowaniu dalszej aglomeracji, niszczenia terenów leśnych, zapyłania, zanieczyszczania wód, z drugiej strony w budowie urządzeń filtracyjnych, przerzuceniu uciążliwych zakładów przemysłowych na tereny nie nadające się do zabudowy i rekreacji, tworzeniu stref ochronnych itp.

Środki te nie zaspokajają jednak bezpośrednio potrzeb rozbudowy i budowy całych zespołów wypoczynkowych. Stan krajobrazu uległ na przełomie XIX i XX wieku olbrzymim przeobrażeniom. Spowodowały one w konsekwencji zmianę warunków fizjograficznych, glebowych, zmiany topograficzne i klimatu lokalnego, szkody górnicze, zakwaszenie ściekami przemysłowymi wód powierzchniowych, powstanie hałd, usypisk itp.

Obecnie podjęte próby opracowania etapowego urządzenia i zabezpieczenia terenów leśnych i zielonych dla potrzeb rekreacyjnych dadzą zapewne wyniki pozytywne. Zespół GOP jest w swej strukturze i problematyce podobny do kilku zespołów zachodniej Europy jak np. Zagłębie Ruhry, północna część Francji itp.

Zjawiskiem pozytywnym, które w naszych warunkach brane jest pod uwagę, jest wykorzystanie wszelkich możliwych środków finansowych na zabezpieczenie urządzenia ośrodków wypoczynkowych.

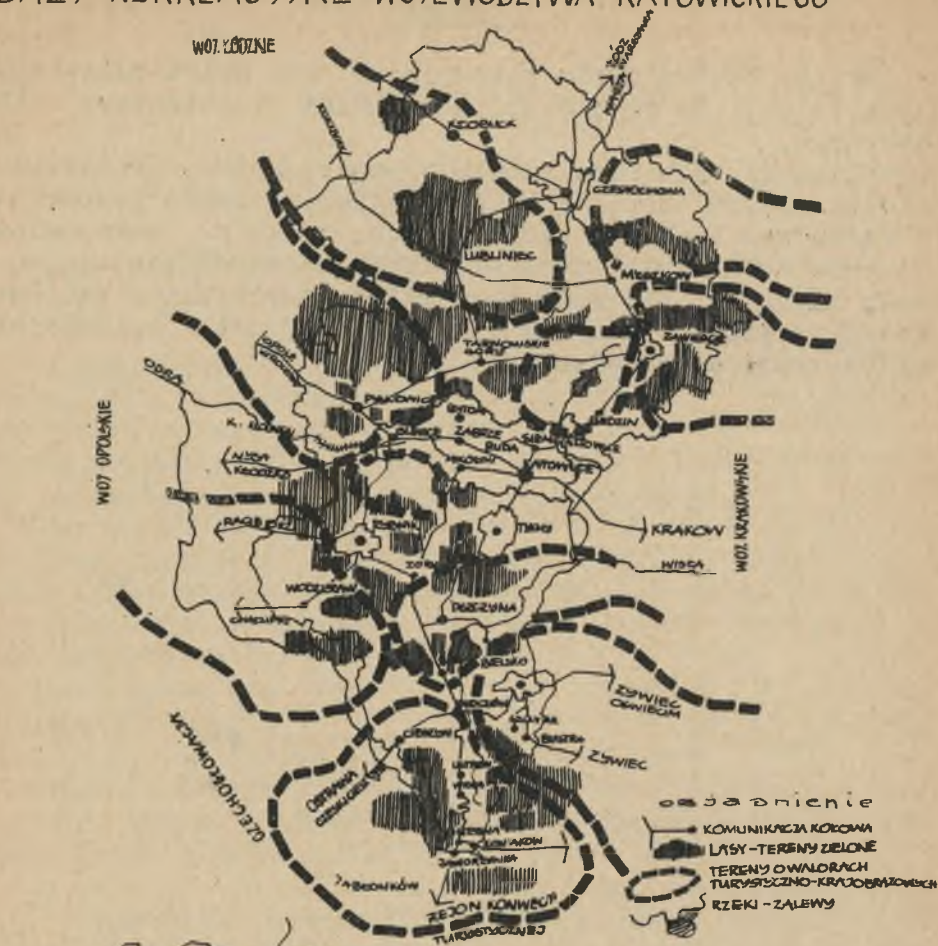
Przykładem takiej polityki inwestycyjnej w omawianej dziedzinie mogą być duże zespoły zielone, jak Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku, Bulwary nad Przemszą, budowa ośrodka wypoczynkowego nad jeziorem Pogoria, zalew Goczałkowicki, zalew w Rzecyzcach, Dzierżno, Zalew Tresna rejon wypoczynkowy w Beskidach, Janowiec, Bukowa, zabudowa obrzeża Porąbki.

Barierą utrudniającą bezpośrednio korzystanie z tych urządzeń wypoczynkowych stają się niedomagania masowej komunikacji oraz stan dróg.

Wymienione zespoły wypoczynkowe dominują w łańcuchu terenów zielonych. Powstaje konieczność uporządkowania i urządzania terenów rekreacyjnych bezpośrednio związanych z ośrodkami miejskimi.

Kontakt osiedla z krajobrazem stwarza możliwości wykorzystania urządzeń rekreacyjnych przez cały sezon.

BAZY REKREACYJNE WOJEWÓDZTWA KATOWICKIEGO

REJONY REKREACYJNE GÓR-U.

- 1 Rejon Kłobucki
- 2 Rejon Lasistych obszarów dorzecza górnej Liswarty, Matěj Panm i Stobrawy
- 3 Pas wzniesień wapiennych
- 4 Jura krakowska Częstochowska
- 5 G.O.P.
- 6 R.O.W.
- 7 Rejon lasów przyczynskich
- 8 Rejon Pogórza Karpackiego
- 9 Rejon Beskidu Śląskiego
- 10 Rejon doliny Odry
- 11 Niemodlińskie obszary leśne
- 12 Rejon Przedgórze Sudeckiego
- 13 Rejon kopy Biskupiej (Góry Opawskie)

Wnioski

Należy bezwzględnie zabezpieczyć dla celów rekreacyjnych tereny, które posiadają wartości krajobrazowe i klimatyczne.

Lokalizacja oraz rozwiązanie przestrzenne i architektoniczne nowych ośrodków rekreacyjnych, a także przebudowa i rozbudowa ośrodków istniejących, winny w maksymalnym stopniu uwzględnić wszystkie czynniki współdziałające, w celu uzyskania optymalnych wyników w dziedzinie tak społecznie ważnej - jak racjonalny wypoczynek mieszkańców aglomeracji przemysłowych.